

1

Dimela tsa batho ba batsho ga e tse dintsi thata. Bogolo-golo Basotho ka mphela ba ne ba sa bjale mmidi o ba neng ba re ke Lebele-botlhoka kapa mojo wa dipitsi ka go bona mmidi o rwelwe ke makgowa mme ba o naa dipere tsa bona. Re utlwa ka mosadi-mogolo Maphatsana wa mmina-Kwena ga Mfatlha, gore tshaba se sa Mfatlha se ne se bjala mabele-tlhorro kapa mabele bokgaa, go tloga metlheng ya kgosi Maila go fitlha go setlogolo Bohosi I kapa Ranthakeng.

Re utlwa gape gore kgale Basotho ba ne ba ja boloko ba dikgomo, ba bo butswela ka mafsi. E ne e le pele mabele a tsibiwa Sesothong ga ba ja boloko.

Mosadi mogolo wa mmina kgomo wa mo Dilokong le yena o bolela bjalo ka mosadi-mogolo wa mmina-phuti kwa ga Mfatlha o re bogolo-golo mosadi yo mongwe o ne a lwatlwa ke morwadi, mme re utlwa gore mosadi o ile a tlhakana tlhogo a se ke a itse gore a ka fa morwadi wa gagwe sejo se se jang. Go thwe mosadi yo o ile a tloga a ya ditlhareng a gu ana setlhajana, mme a naga tshetshane ya sona a e fofora mme ya tswa dithorwana a tsa a dienya tsa teng a fitlha gae a di gaila lwaleng, a fitlha gae a di gaila lwaleng a tsa a lebeya a tshela metsi, fa a bela a loka mogailwa, bjalo a ira sa go ja. Ke fa mosadi yo a tsea a naya molwetse wa gagwe; fa molwetse a jele a nna kaone.

2

Mosadi yo re utlwa gore o ile a tloga a sianna go mogadibo wa gagwe a fitlha a mo anegela tiro ye. Ke fa basadi ka hontsi ba ya bona tiro ya bogobe bo bo fisa bo. Ke fa ba re ke mosoko wa levele-tlhorro. Go tloga mo ba thoma go bjala mabele-tlhorro a re a bonang ka jeno bathong. Mabele-tlhorro a ne a apeiwa mosoko fela e seng ting.

3

Kwa ik tshabeng sa ba-bina phuti ga Mfatlha ting e ne sa itsiwe go itsiwe mosoko fela.

Ting yona e itsiwe e le sejo sa Bakgatla ba kwa Mosetlha, koo ba Mfatlha ba thomileng go bona fa mabele-tlhoro a ka ira ting. Ka jeno kwa ga Mfatlha ting e setse e jewa thata ke batho.

Sebjalo se sengwe se se beng se bjalwa ke ba ga Mfatlha ke motsoko, le motsoko wo ba reng kwadibana. Wona motsoko wo wa kwadibana o ne o ratwa ke bakgalabje ba Mfatlha thata bjaloka ka Sekgwamathe mokgalabje wa Ntladi kwa ga Mfatlha, yena o bile o sule a ntse a goga kwadibana.

4 Motsoko wa dinko bagolo-golo ba bantsi ba re ba ne ba o jela mokwala. Mosadi wa Sesotho o ne a sa goge, motsoko bjaloka basadi ba Matlamma kwa Motlhabatse.

Re utlwa gore mabele-tlhoro a ne a fitlha difaleng kwa masakeng Bakgalabje bo Mogagala Letebele, o ne a itse go ira sesio le ditlata le mebanki ka bjae. Mne e ne e re ba feditse go loga sesio ba se epele mosneng mo lesakeng ka se tlatse mabele, a mangwe mabele ba a boloke makukeng ka mo digotlwaneng.

Dijo tse neng di bjalwa thata ke mabele sekanfokana, le le mabele sehalwane le mabele-tlhoro marakana le maphutse le marotse, le nyoba le dinawa le letlhodi le ditlo magapu le lebelebele le digwana.

5 Mabele-tlhoro le sehalwane le sekanfokane le lebele-bele go jewa tlhoro tsa wona fa a butswitse mme a sa na go folwa ka meotlwane. Fa mabele a sa na go folwa, a sa tlhakane le mmoko le phori, mme basadi ba tsaya maselo ba a tabole ba a wolose.

Fa mosadi a wolosa pele o lebella gore moya wa phefo o tswa kae. Ke gore fa a bone a tle a itse go wolosa pila gore mmoko o tle o ye kwa moya o fokelang teng, mme mabele a sale mo gatshe gaufsi le maoto a gagwe. Fa a feditse go wolosa mme a rata go ira mosoko, o tabola mabele a lekane a a loke metsing.

6

Fa o botsisa gore janong o irang mosadi, o tla re o inela ting fa a tshwanela go ira sejo. Mme fa mabele a sa no kolobiswa nakwana, ba a a ntsha ba lokela kgala mo legudung ba thome go a setla ka metshe. Ba re janong ba a a tlhobola ke gore ba tlosa moroko go mabele. Fa kgala e sa no tlhobolega pila, ba a a ntshwa ba tsaya leselo ba fefere. Fa ba fefera ba ntsha moroko mme go tla sala motlholwa. Motlholwa o tshelwa tlatleng mme o yo silwa lwaleng go ira boupe.

Ba bangwe ba setla motlholo ka legudu kapa kao, e be e nne boupe fela. Janong fa e le boupe bo tshwanela go fetlha le go loisa pitsa ga e bela, mme go apewe mosoko wa mabele. Mabele ka mphela a iriswa. Jaana le lona lebele-bele le iriwa ka tsela ye.

7

Mme fa mosadi a rata go apeya ting, o tsaya bona boupe ba go setlwa bjalo, a bo tshela tsaganeng mme a tshela ka gare metsi a go fisa, a goduge ka lepheng pila a boe a kgurumele tsagana ye. Bosasa ga a e tlhola o tla gumana e bela, mme e le bodila ting ya mabele. Janong mosadi wa Mokgatla o tla baya pitsa mollong, fa e bela o fetlha ka ting ya tsagana, mme a e kgurumele gore e kgabekgabe nakwana a kgone a e loisa ka boupi ba mabele. Janong fa e bodule pila o tla tshola, mme ke yona ting ya Bakgatla.

Lebele-bele le lona le irwa ting ka tsela ye. Ga mosadi a irile ting motsageng ga a tlhatswe motsagana wo, fela fa a ira ting ka moso o tshela felaka mo teng mme ting e bele ka nakwana fela.

Fa mosadi yo mongwe a rata go ira ting le yena o kgopela matlhabego go yo a irileng ke gore ting e bedileng. Mme yo mongwe o mo ngathela ka sebjana go le kanyana kapa nnene.

8

Janong fa mosadi wa Sesotho a rata go ira ting ya bjalwa. Pele o tsaya mabele a a fotsweng a a inele metsing a a ntshe a a bipe gore a mele o re tla a bipa ka lefisong kana a a kgupetse ka dikgetse gore a gumane bollo a mele. O a kgupetsa nako ya matsatsi a fera-pedi, fa a ka re a a tlhola a gumana a medile, janong o wa a

tsaya a a anege lapeng gore a ome. Fa a omile o re ke momela, o tsaya lwala a sile momela wo.

9 Janong fa a apaya bjalwa pele o bidisa metsi a nang le motlhaba wa momela, mme ba re ke yona ting ya bjalwa. Ga a sa no go bidisa bjalo o tsaya ting ye a e kgurumele go fitlha ka moso. Bosasa o tla e utlwele ka molomo, fa e bedile o tla utlwa e le mona te, janong mosadi o tla ira mollo gape a apaya ting yela gape. Janong ka nako ye o e tshela boupe ba motlhaba go le kanyana gape fa a bona e le metsi thata. Mme o tla e apaya serobo, a ntse a e fetola ka lepheng le legolo, a e goduga. O tla e nisa nakwana mo isong gore e be e tshwane le ting ya bogobe ka bokete. Fa a utlwa ka lepheng gore serobo ga se sa ipopa tlase o ya se tlhatlola a se fodise ka go se goduga.

10 Ga se fodile pila o se tshela nkgong e kgolo a kgurumele go fitlha moso kapa ka masa. Janong mosadi o tla tsoga ka masa a tlhole fa serobo se bidile kapa se sa bela. Fa a gumana se bidile o tsaya motlhotlho, mme a thome go tshela bjalwa ka teng ga motlhotlho a gamolele nkgong e ngwe kapa selwaneng. Fa a feditse go tlhotlha o tlogela bjalwa bo gore bo tswe seatla e kgone bo nwewa ke banna le bakekole.

Bjalwa ga se sejo sa masogana le basetsana, ke sejo sa banna le bakgalabje le bakekole. Le metlheng ya kgale molao e ne e le wona wo. Basetsana ba ne ba ja serobo fela le basemane jalo.

Banna gape ba ne e ja mphokotso fa go fagilwe ting mollong. Sejo se segolo sa balwetsi ba kgale e ne e le mphokotso wa mosoko wa mabele. Nyoba kapa mphse e jewa letlapa fela fa modula wa yona o sa no go butswa.

Legapu lona le jewa kgodu ya lona. Motho o itse legapu fa le budule ka go le kokonya ka monwana, fa e ka re a le kokonya ka monwana, fa e ka re a le kokonya a utlwa le re ta-ta o itse gore ga le eso la butswa. Ga e ka re a le kokonya ka mono wasupa baloi, a utlwa le re pho-pho-pho

367

11 itse gore le bodule ka gare. Janong o tla le tsaya a le thuba, a le ja ka mo gare.

Mefuta ya magapu e e itsiweng ga Mfatlha ke sekgoga, sesia, le segwaragwara. Le le monate thata ke sesia.

Dinawa tsona di setlwa legudung le ditloo di setlwa legudung fa di folwa. Mme fa di sa no setlwa di woloswa ka leselo gore makape a ye ka thotko. Janong dinawa di tla tsaya tsa apawa pitseng e tshetsweng metsi. Mme moapei o tshwanela go di tlhokomela gore di se kgale, ka gobane dinawa di batla metsi thata.

12 Ditloo tsona di setlwa bjalo ka dinawa di be di woloswe jalo, fela ditloo ba bangwe ba ne ba di tlhakanye le mabele ga ba apaya lefata kapa lekwakwara, ba bangwe ba di tlhakanya le lebele-botlhoka.

Lerotse lona lea kelwa, mme go apawa bogare ba lona. Fa le apeilwe e le lona fela o tla gumana le bodule le le metsi, mme ba re ke semphephe, le sona se ratwa thata ke batho. Fa e ka re e le semphephe ba se tshela boupi ba lebele-motlhoka kapa moja wa dipitso mme ba fetlha ka bona ba ba loisa ka bona; fa bo bodule go thwe ke bogobe ba lerotse.

Ka mabaka a mangwe batho ba kela lerotse, ba anege a segilweng, mme fa a omile ba re ke mongangale. Janong mongangale wo o ka bolokwa ngwaga ka mphela ka mo mafisong. Fa mosadi a rata go apeya mongangale o ntsha fela ka lefisong a tshela metsi a apeye. Janong fa mongangale o bodule o wa jewa, go nowa le kgothu ya u wona mme ba re e monate e ratwa le ke bana.

13 Go thwe lerotse more le ne le lomiwa ke kgosing le eso la apawa gotlhe. Mme fa le lomilwe bjalo molao o ne o buletse gore yo mongwe le yo mongwe janong a ka kga lerotse-more tshimong ya gagwe a apaya a ja le bana ba gagwe.

Dibjalo ka mphela tse melang masimong di ne di jewa ka go utswa ga lerotse-more le eso la jewa kapa la longwa mosate.

Mphse yona e jewa ka go obola matlakala ka meno kapa ka thipa. E jewa tswina fela ka go e tlhaguna. Ba bangwe ba e obola ba e anege segotleong e o e, mme mphse e omileng ba e bitse mekwae. Mekwae fa e omile e jewa ngwaga ka mphelana, le moeng fa a fitlha o ya e fiwa a je.

Letlhodi lona le setlwa legudung kapa le folwe ka mootlwana mo segotleong.

14 Lephutsa lona fa le bodule kwa masimong ke le le swaana, pele le apawa, lea segwa makapa a ka ntle, mme go segwe le ka mo gare mo go nang le dithotse go bolokelwe peo. Janong le tla apawa la tshelwa metsi a se nene la bawa mollong. Fa e ka re mosadi a le kgotlela a gumana le phemega, o itse gore le bodule mme o tla le tlhakantsha pila ka lepheng. A napa a le tlhatlola isong, ke gore janong lo pila le ka lewa.

Ba bangwe ba le apaya le eso la segwa ba le kgaoganya dingwathwana, ba le toke pitseng ba tshela metsi go le kanyana, janong mo ba re le boduswa ke moya fela ga ba le tlhakanye ka lepheng.

Legapu lona ga le jewe metsi dikobong, go thwe fa ngwana wa mofuta wo a le jele o tla tlapisa dikobo thata.

15 Mphse tse di itsweng ke rampere, motale, le kutu-kgibidu.

Merogo ya e e jwang ke lefse, thepe, le lerotho. Lerotho go thwe ke wona morogo wa mmakhonthe o jewa le ka nako ya tlala. Go thwe lona motho a ka lalla ka lona fa a se na dijo.

Monna wa mmina phuti wa tshaba sa Mfathla ya agileng Tsiditsane ka jeno o kile a tsennwa ke tlala ka lapeng, a ba a yo kga lerotho kgwiting ya noka Thokwe a fitlha a le apeela bana. Go thwe fa le apeilwe matlakala la butswa le jega ja ka mogodu wa seswaa.

Merogo ya mo nageng ka mphela e jewa matlakala fa a apeilwe pila mme a tshetswe letswai le metsi.

Mokukwane wona o jewa dienya tse tshwana tsa wona. Magaba le serowa le mosue di jewa midi.

16 Mafsi re utlwa bakgalabje ba re e ne e le sejo se segolo methheng ya kgale. Kwa merakeng ya kgale e ne e le sejo sa mmaruri. Go ne go jewa mafsi a makgatla kapa mathemisa a tshela mo makukeng, a a neng e irilwe ka matlalo a dikgomo. Ba re a motswa sakeng e ne e le sejo se sego o sa bana, mme basimane ba dikgomo bona ba ne ba phela ka go gamela mafsi manakeng mme ba nwe pila.

Mafsi a kgomo e e leng gona e tswalang a jewa ke basimane fela mme a bitswa kgatsela. Basimane ba ne ba gama morokotso, mme go thwe ba ne ba fumanwa ba nonne thata.

17 Mafsi a bitswa ka maina a ; fa kgomo e le gona e tswalang mafsi a ea jewa ke basimane a bitswa kgatsela, fa a thoma go saba ka lapeng a bitswa motlhaolla, ga janong e le nako ba aja ba re ke motswa-sakeng, mafsi a a angwang ke basimane sakeng ba anya kgomotshadi e sa no gangwa. Mafsi a diruiwa a monate ke a pudi a latelwe ke a kgomo ka monate.

Molao wa mafsi o itsweng ke badisa ba Sesotho ka mphela ke gore fa mafsi a apeilwe a se ka a tsholelwa mollong ka gore ditshadi di tla palega mabele. Basadi le banyana ba go apaya mafsi ba itso molao wo.

Ka nako tse dingwe mafsi a motswa sakeng a tshelwa ka mo dinkgong mme a leswe matsatsi a mabedi gore a the le. Fa a themile mosadi o tsaya selwana a gella tlhoya a e tshele mogopong. Tlhoya le yona e na le tiro ya yona, basadi ba tlhadia pitsa ka yona mme ba apeye bohobe ba samphsi.

18 Ka nako tse dingwe mafsi a motswa-sakeng a tshelwa nkgwaneng mme ba tseye lefetholo la go kara mafsi le le nang le phaphathi kwa fatshe, ba le loke nkgwaneng e e nang le sethibo sa go lekana molomo wa nkgwana. Sethibo se na le lesobana la go lekana go tsena lefethong le le karang. Ka go ira jalo ke gore mafsi a se ke

a tswa godimo a thibilwe ke sethobo, ka gore fa mosadi a kara mafsi o isa lefetho kwa godimo le ko tlase jalo-jalo go fitlhela a nona gore mafsi a wele ke kara.

19 Fa a ntse a kara o tla fitlhela a ntse a thibolla go bona fa mafsi a wa ga a thoma go wa mafsi motho o bona ka mafura godimo ga mafsi. Fa kara e wele e tshelwa mo mekgopeng, batho ba nwe le moeng a feta basadi ba ne ba mo tshelele yona. Mafura a weleng mafsing a kara basadi ba a loka mekgopeng, mme ba a tshela metsi ba thome go a tlhakanya le metsi ba ntse ba tshella metsi ba a fetola ka leswana la kota. Ka go ira jalo ba tlhatswa mafura a mme e nne wona a ba itlolang ka wona, go thwe ke sedibelo.

Dingaka tse dingwe tsa Sesotho di tsaya mafura a mofuta wo ba a tlhabela motho gore a se ke a loiwa ke yo mongwe. Bjaloka monna yo mongwe wa ngaka wa ba-Kutu yo a beng a agile ga Moaagi.

20 Kgomo bagolo-golo ba re e ne e ruelwa mafsi le go siana mokato. Nama ya kgomo e ne e na le melao go ya ka ditso tsa yona, diphio di ne di sa jwe ke masogana kapa basimane di ne di jwa fela ke bakgalabje ke gore diputswa. Nama ya basimane ke lebeta le ditlhako tsa kgomo. Go na le mateng ba bangwe ba re ke a basadi fela ka Matebeleng a Mfathla mateng ke a banna le masogana le basimane.

Fa kgomo e sa no go tlhabiwa, banna ba besa sebete ba se je, mme e kgone go mongwe le yo mongwe a tsaya magopelo a gagwe ba ya ka magoro. Magopelo ke namatse di segelwang babui ba kgomo Magopelo a segwa mo mpeng le matsogong le motlhaneng wa nama ya kgomo. Leguna lona ke nama ya ratswale, segube sona ke nama ya bakgomana.

21 Fa monna a tlhaba kgomo kapa pudi mme a na le mogologwe o ripa letsogo a le romele go yo mogolo, fa e tlhabilwe ke e mogolo o ripa serope a se romele go yo moRyane.

Kgomo ya motho ga a athotswe kgotleng, yona e thuntswe ke kgosi mme e apewe ke moapei wa nama tsa kgoro ya mosate kapa wa lekgotla. Kwa ga Mfatlha go tloga metlheng ya Mmalebudi le go Motshela le go kgosi Bohosi wa bobedi go ntse go apaya kgoro ya Maruping kwa nameng tsa lekgotla le ka jeno nameng tse go sa apaya mokgalabje kota wa Maruping mmina phuti.

Fa nama ya lekgotla e apeilwe kgosi le bakgomana ba loma seguba. Ka moso kapa mantsiboya go bitswa le basimane ga go jewa mateng.

22 Bakgatla ba Mmakau bona le madi a kgomo fa e sa no go tshabiwa ba a apaya ba a ja. Tse dingwe go thwe ke nama tsa mogalo, tsona di ne di jewa di le fala fa marumo a thoma, go ne go tshabiwa kgomo ka kutu tsa matsolo, ba e keketa banna e be e swe. Janong ba tla bua nama tsa kgomo ye ba di kaletsa mokgalong, mme ba di fofela teng ba di tsee ka melomo mokgalong. Ka go ira jalo ke gore go ne go bonwa bagale, yo a leng boi o tla weifa go tlolela nama mokgalong ka meno. Go ne go tshabjwa fela pholo tse ntsho ka nako tse jalo.

Kwa ga Mfatlha fa ba le Tsiditsane ba kile ba tshaba pholo e ntsho ka matsolo, Matebele a ira nama tsa mokgalo, ke nakong ye Mokgatshane kgosi ya ba-Mosetlha a re o batla lekgetho kwa Mfatlha metlheng ya morena Motshela. Nama tsa mofuta wo di ne di sa jewe ke basadi le basimane, e ne e le nama tsa bagale fela.

23 Kwa ga Mfatlha fa ba sa agile Tsiditsane metlheng ya Rabohosi go kile ga wa tlala e kgolo, bana le ka batswadi ba phela ka marotse fela. Ba ja magari le dithotse tsa marotse leowane. Go na le lerotse le lengwe go thwe ke lerotse-more, lerotse le metlheng ya kgale le ne le na le molao wa lona, le ne le na le sa jewe fela.

E ne e re fa le thoma go jewa, le iswe pele kwa mosate le yo lomiwa ke kgosi pele, fa e sa no go loma jalo e kgaganya lerotse-more go lekanya dikgoro. Ine mo kgorong e ngwe le e ngwe le tlo >lhela le lo iwa ke fejane
 ya kgoro kapa ngwana wa fejane. Taba yena e pakwa ke bakekole ba lomiwa ke wa pele bjalo-bjalo go fit

tshaba sa Mfatlha le bakekole ba tshaba sa Mmakau ba agileng
Dilokong tsa go gapa banna.

24 Mabjalwa go iriwa a mabele le ba lebele-bele. Mabjalwa a mabele, vo bongwe ba re ke bjalwa bo bongwe ba re ke dintshe, bo bongwe ba re ke mmamotswaka, fela banna ga ba bo rate thata ba re bo opisa tlhogo. Bjalwa ke sejo sa banna le bakekole eseng bana.

Ka molao wa ba Mfatlha lesogana le ne le sa nwe bjalwa go fitlhele le nyala mosadi, fela re bona ba bina kgomo ba tshaba sa Bak atla ba Mmakau, ke bona ba ba nwang bjalwa le bana. Fa ngwana wa bona wa mosimane a tswa holla e napa ba mo naya bjalwa ba re ke monna o bonetse banna.

25 Motsoko wona er utlwa gore e ne e le tlhajana sa naga, mme sa lemogwa ke banna gore se ke tsubiwa. Go thwe motsoko wa kgale o ne o sa tshwane le wa ka jeno o ne o sa bjalwe ke batho fela ba ne ba o kga nageng fela, ba re ke motokwane kapa patse, go thwe o ne o ira dinkgwa.

Motsoko kwa Mfatlha o ne o sa itsiwe go ne go itsewe motsoko kgwadibana. Go paka mosadi mogolo mmamphatsana mmina kwena yo a tswetsweng ke Tilotsane le Dinokwane ba Matsila ba mo tswaletse Mokwena metlheng ya Setshele wa pele, o re motsoko ba Mfatlha ba thomile go o reka go Bakgalaka fa ba le Mosoka.

26 Kwadibana le motsoko fa e bodule ba kga matlhare ba a bipe, ga ba sa na go a bipa mme a omile ba o sarolla. Ba ba jago wa dinko ba tsaya motsoko ba fise molora wa dikgong tsa wona kapa ba fise thipe e kgolo go ira mokgako ba o tlhakanye ka tshilo fa ba o tshetse metsi go le kanyana. Ba o sila pila ka tshilo, motho a ntse a sunetsa go utlwellla molora.

Metlheng ya kgale ga Mfatlha motsoko o ne o kopa magadi gabo lesogana. Ba bina-kgomo ba sa ira bjalo fa ba batla magadi. Motsoko wa mofuta wo o ne o silwa ke mokekole ya itseng go sila motsoko, mme fa motsoko wo o fitlha gabo mosimane thekgwana ya teng e ne thibollwa ke malom'atsona ka kgomo.

END S 367